

«da joj bilo koji važan posao, koji zasjeca u geodetsko-geometarsku struku bude obavljen.

Instituciju ovlaštenih geometara treba poduprijeti jer ona olakoćuje sređivanje katastra zemljišta, jer nam daje dragocjene savršene tehničke radove kojima se katastar zemljišta može u veliko da koristi.

Ovo ističem sa osobitim obzirom na stručnu spremu ovlaštenih geometara koja je na visini zahtjeva sadašnjice, jer u njihovim redovima imamo diplomiranih geometara, te geodeta i inženjera sa visokoškolskom izobrazbom što može samo da služi na čast i ugled geodetske struke.

Sada ću završiti ovo moje razlaganje s kojim sam htjeo da u glavnim crtama prikazem historijski razvitak katastra u pojedinim djelovima naše države za koji rad mi nijesu dostojala baš sva pomoćna historička vrela da uzmognem što detaljnije obraditi ovu vrlo važnu granu državne administracije koja, kako sam već više puta naglasio, zadire u srž privrednog ekonomskog života našeg naroda.

Ing. M. X. Видојковић

Сигурност приватног и осталог земљишног власништва

Основни подаци.

Za svaku onu чињеницу, koju hoćemo правилно да документујемо, прво треба да располажемо стварним подацима. Н.пр. ако се жели коме лицу да преда прописна диплома тој мора да претходе разни уписи, многа оверавања, обимни радови, дуга вежбања, тешки испити и т. д. Значи, она резултује из извесних утврђених чињеница. Тек пошто се јасно докаже да се иста може издати, то се може учинити; јер, ако и један од претходних услова недостаје она не може добити право јавности. Сличан је пример са планом. Његовој се изради приступа тада када већ има свих елемената на основу којих се он добива. То су толика: обележавања, омеђивања, односно многа претходна мерења или опажања, затим рачунања као и снимања, контролисања, исправљања и т. д., и т. д. Све те првобитне радње, са својим строгим прописима, треба да буду испуњене да би се састави исправ-

ног плана могло приступити. Тачан план је круна тога целокупног теренског и разноликог осталог напора сваког педантног техничара, који потпуно влада стручним знањем, као и потребном праксом. Сем тога он мора да је сасвим марљив како би успео да сав посао на време заврши; поред тога и довољно интелигентан да, кад како треба, најцелисходније решење примени како на терену, тако и у биро-у. Све су то битни услови ваљаног радника. Ово само неколико потсетних мисли на наше разноврсне послове довољне су да квалификују важност рада сваког оног геометра, који свој посао са љубављу обавља. Ти, основни подаци изражавају се извесним изразима, који јасно показују те многостране радње, н. пр.: рекогносцирање, триангулисање (мерење, опажања, рачун), полигонизирање, спровођење детаљних линија, снимање и контролисање снимка, и т. д. Сваки од ових побројаних радова изискује потребну спремност, пожртвованост у раду, истрајност (ради свршетка посла), пажљивост (због примерног резултата), и т. д.

Резултат.

Тек после свих тих систематски израђених задатака, који је, иначе, сваки за себе обилан и важан, може се добити веродостојан план. Он је верна слика одговарајућег терена. На њему је у повољној размери, или усвојеним знаком читко претстављен сваки објекат који нас интересује или је уписана потребна тачна кота. План се увек ради тако јасно и просто да је свакоме лаику приступачан. Главни је задатак да је популаран, односно лако разумљив. Њега зато могу да користе и нетехничари, што нама служи на част, а свима на добит. То нам је и циљ.

Искоришћавање геометарског успеха.

Чим буде готов такав план (са осталим њему припадајућим исправама) одмах га предузме друго, њему потпуно страном надлештво, да се утврди и испита ваљаност уписа правнога власника у те списе, који се сад, одједном, почну да воде ван геометријских институција у којима су припремљене. Значи, геометар који је способан за толике одговорне радње сада се потпуно изолује. Правник заузима положај судије и одређује ко треба да се упише у књигу за одговарајућу површину, коју је геометар тачно обележио, правно-

одећио, савесно определио, на плану престабио, на терену изнивелано, у биро-у срачуано и т. д. И не само то; него ако се укаже ипак нека мана геоматарском т. ј. катастарском плану или било коме податку то, стране лице наређује његову исправку, допуну, измену. Геоматар стваралац, геоматар стручњак постаје сада потчињен. Па бар да је та замерка стављена на стварној, техничкој основи! Не, она је само формалне природе, јер само таква може и да буде. Међутим, природно је мишљење, да би само искуснији геоматар од онога који је податке скупио те план створио, могао он једини и морао он једини да нареди његову исправку било у материјалном, било у формалном, или ма у ком било погледу. Он треба да је тај судија. Јер, он би само умео све то да цени. Зато морају бити:

Катастар и Грунтовница једно надлештво.

Одмах се намеће питање ко би створио те баштинске регистре, ко би основао грунтовницу, ко би био земљишно-књижни судија, тј. ко може планове, регистре и остале исправе да контролише, да испитује њихову ваљаност; те, аналого и да наређује њихову исправку. У питању је, значи, испитивање, прегледање, оверавање, давање права јавности геоматарских радова и од стране геометара прикупљених података и састава листова, тј. потребних исправа ради власничког права. Не треба то да буду стручњаци друге професије. То спет морају бити само геометри, тј. контролори и инспектори. Они, дакле, који имају геодеску и теоријску и практичну спрему а довољним су бројем година праксе дорасли за ове врсте радова. Разуме се, морали би имати специјалне квалификације у погледу приватно-правном. Ко ову тезу, међу нама техничарима, није успео до сада да спроведе, а за то је био позван и имао могућности, заслужује да се на њега прстом укаже. Они, пак геометри који не заступају ово гледиште не желе себи добра, не разумеју свој задатак, не сматрају себе достојним чланом друштва. Свесно се потчињују приметбама у своме послу од стручних људи друге професије.

Потребне квалификације.

Намеће се питање шта ће бити са квалификацијама. Судија треба да има универзитетску диплому.

У свесци 1 Геометарског гласника за 1933 годину, на страни 12—17, потписати је у чланку „Неколико речи о организацији геометарског позива“ пледирао за допуну геометарских квалификација, како би геометар са потпуним универзитетским квалификацијама могао да заузме положај земљишно-књижног судије.

Ти предмети, који би се у допунским квалификацијама захтевали у главном јесу: Израда баштинских књига с обзиром на катастарски премер, Комасација и остале аграрне реформе, Основи финансија, Порески закони, Политичка економија, Енциклопедија права, Испитивање земљишта са бонитирањем, Уређење градова, Земљишно књижни закони и правилници у вези са њима као и Закон о тапијама, Књиготворство, Премеравање вароши и т. д.

Када је још 1890 године Земљомерска школа могла да буде саставни део Велике школе (Универзитета), тада, сигурно, да после четрдесет и пет година, тим пре, неопходно је потребно да Геометарски отсек буде равноправно заступљен на нашем Универзитету, као и остали отсеци.

Сметању напретка геодезије код нас могу да буду само они, који желе да нашем пожртвованом геометарском стаљежу ометају оно потребно образовање које диктира њихов углед у друштву, који су стекли својим прегаоштвом. Ако се пре извесног времена није могло ово учинити сада када су ове, послератне генерације потпуно доказале да су најдостојној висини геометарског позива мора геометар, што пре, да добије сатисфакцију у признању факултетског образовања у геометарском позиву.

Сваком дипломираном геометру треба допустити упис на овај отсек, који би не само у техничком погледу проширио хоризонт, већ који би ради утврђивања права власништва дао геометрима потребне квалификације, те би они заиста били најбоље судије, онакве какве нам баш требају, јер би знали оно о чему би одлуке, решења, пресуде доносили, т. ј. имали техничку рутину и правно знање.

Дакле, с обзиром на важност наше струке, геометар-функционалнер с правом може да претендује на врло повољан материјалан и моралан положај у друштву. Као слободан практичар геометар слободно ишчекује од Државе званично признање и дефиницију његове акције у сврси сигурности, како званичних органа, тако и приватних личности. Геометар

треба да добије положај у друштву сличан положају инжењера, лекара, адвоката и судије, јер то заслужује.

Наша земља још увек стоји пред геометарским операцијама већег обима. Неопходно је стога у геометарској струци имати потпуне стручњаке, а мора непрестано да се спроводи напредак геодеске технике као и њене власничке администрације. Геодезија је државно-економска чињеница. О њој се првенствено мора водити рачуна.

З а к љ у ч а к .

Пространство и пракса геодезије доприносе олакшању администрације и спровођењу како техничких тако и власничких дисциплина. За овај је посао битно имати довољан број квалификованих и пожртвованих заступника, потпуно способних за разумевање свих оних фактора који Геодезију и њене помоћне науке (власничко право и т. д.) чине савременом и насушном потребом једнога културнога народа. Тада ће тек моћи сви принципи Геодезије допринети материјалном побољшању нашег, уједињеног, Југословенског народа. Иначе, без успешних неимара на Геодеском пољу неће се моћи Југословенске финансије темељито изградити, јер је Катастар са регистрима (баштинском књигом) т. ј. Грунтовником тај основ на коме треба промет да почива, и да буде потпуно осигуран.

Geom. *Dimitrije Milačić*

„SATURN“

Popularna i stručna revija za astronomiju, meteorologiju,
geodeziju i geofiziku

Ove godine naša je naučna literatura dobila još jedan odličan i koristan prilog: reviju »Saturn«, koju izdaje prvo i jedino Astronomsko društvo u Jugoslaviji. Osnivač ovoga časopisa kao i osnivač astronomskog društva je g. Đorđe M. Nikolić, odgovorni i glavni urednik »Saturna«, a pored njega reviju uređuju i g.g. F. Dominko, Dr. V. Grujić, M. Radošević.

Ako sistematski razgledamo dosada izašla prva četiri broja zapažamo, da je revija svakim brojem sve bolja, ona je u svakom smislu odlično opremljena, kako u tehničkom pogledu tako